

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 กับการพัฒนา
ประชาธิปไตยในประเทศไทย

ชื่อผู้เขียน : นายกานต์ บุญศิริ

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2543

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา ประธานกรรมการ
2. ศาสตราจารย์ ดร.จรัส โชค วีระสัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิธ

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 จนกระทั่งปัจจุบันความเป็นประชาธิปไตยในระบบการเมืองของประเทศไทย ยังคงเป็นปัญหามุ่งสับสนในหลายๆ ประเด็น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 รวมถึงกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นสิ่งสะท้อนให้ถึงกระบวนการ ปฏิรูปการเมืองได้อย่างดีประการหนึ่ง

วิทยานิพนธ์มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษากระบวนการปฏิรูปการเมืองไทยให้เป็น ประชาธิปไตย โดยพิจารณาถึงกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และโดยการวิเคราะห์สาระสำคัญบางประเด็นในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย ฉบับดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่า (ก) กระบวนการการตรวจสอบและควบคุมนักการเมืองตาม รัฐธรรมนูญใหม่นี้ สามารถกระทำได้มากพอสมควรแต่ยังคงมีปัญหาบางประการกล่าว คือ ประชาชนทั่วไปยังไม่มีบทบาทที่จะตรวจสอบควบคุมนักการเมืองได้อย่างเต็มที่

โดยเฉพาะเรื่องการแจ้งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐมนตรี ซึ่งที่สุดก็ต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดเช่นเดิม (ข) บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเข้าดำรงตำแหน่งของรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2540 มีการเปลี่ยนแปลงพอสมควร โดยเฉพาะสมาชิกวุฒิสภา นอกจากจะมีบทบาทในการกลั่นกรองกฎหมายและควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารแล้วยังเพิ่มหน้าที่ในการพิจารณาแต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะระดับสูงด้วยการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก็เช่นกันมีการเปลี่ยนแปลงให้หมดสภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทันที เป็นการแยกอำนาจนิติบัญญัติออกจากอำนาจบริหารอย่างเด็ดขาดที่สุดการควบคุมการเลือกตั้งให้เกิดความสุจริตยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เพราะยังมีการทุจริตใช้เงินในการเลือกตั้งอย่างมากอยู่ (ค) สิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญใหม่มีเพิ่มขึ้นโดยเจตนารมณ์เพื่อส่งเสริมการปฏิรูปการเมืองของไทย แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าประชาชนได้ออกมาเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมของตนตามกฎหมายจำนวนมากขึ้น ซึ่งบางกรณีไม่อาจหาข้อยุติได้ อาจทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง ทำให้ดูเหมือนว่าเกิดความวุ่นวายไม่สงบสุขในสังคมมากขึ้น (ง) คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง ตามรัฐธรรมนูญใหม่ ต้องการให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรีและเป็นธรรม แต่ยังคงมีปัญหาโดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งใสในการสรรหาคณะกรรมการต่างๆ (จ) สิทธิชุมชน ตามรัฐธรรมนูญใหม่ได้รับรองสิทธิชุมชนโดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในชุมชนมากขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือ ประชาชนในบางท้องที่ออกมาเรียกร้องสิทธิความเป็นเจ้าของพื้นที่ในชุมชนอย่างมากจนไม่แน่ใจว่ามีสิทธิเจ้าของเช่นนั้นจริงหรือไม่ และหลายชุมชนก็ไม่แน่ใจในแนวทางการปฏิบัติงานของรัฐ